

Šlovenski dom

Ste. 282

V Ljubljani, v četrtek, 10. decembra 1936

Leto 1.

Anglija posegla v španski spor

London, 10. decembra. o. Angleška vlada je včeraj pričela pogajanja z obema vojskujočima se strankama v španski državljanski vojni z namenom, da pospeši konec sovražnosti in doseže med obema nasprotnikoma sporazum. Zastopniki angleške vlade so se zadnji teden informirali pri nacionalistični vladi in v Valenciji o tem, ali je kaj pogojev in pripravljenosti pri obeh taborih, da bi se sklenil sporazum in premirje.

O teh prizadevanjih angleške diplomacije je izšlo včeraj v Londonu naslednje uradno poročilo angleškega zunanjega ministrstva:

Angleška in francoska vlada sta se pretekli teden razgovarjali o stališčih, ki ju zavzemata glede na položaj v Španiji. Ti razgovori so dovedli do spoznanja, da bi nadaljevanje španske državljanske vojne pomenilo vse večjo nevarnost za evropski mir. Zato sta obe vladi dali svojim diplomatskim zastopnikom navodila, naj posredujejo pri nemški, italijanski, portugalski in sovjetski vladi, da se te z jasno izjavo odrečejo vsaki posredni ali neposredni akciji, ki bi bila preračunana v to, da prinaša tujo pomoč v španski domači spor. Zaradi tega naj dajo te štiri vlade svojim zastopnikom v londonskem odboru za nevmešavanja natančna navodila, da bodo lahko odločili, kako bi se dejansko in uspešno izvedlo nadzorstvo nad tujo pomočjo španskima vojskujočima se strankama. Po isti poti sta obe vladi dali svojim zastopnikom navodila, naj si z vsemi sredstvi prizadevajo, da pripravijo obe vojskujoci se stranki v Španiji do tega, da bosta izpolnjevali osnovna načela humanitarnosti pri vojskovanju, dokler se ne bo pokazala v sporazumu skupna volja španskega naroda po miru.

Pariz, 10. decembra. o. Današnje pariško časopisje piše o uradnem poročilu angleške in francoske vlade z velikimi nadami in trdi, da bo prizadevanje obeh držav rodilo uspeh. Levičarski listi povdarjajo, da je pobudo za ta korak dala francoska vlada, ki se zaveda, kako nevarnost lahko postane zasebno tihoizdajstvo orožja in nabiranje prostovoljcev za špansko državljansko vojsko. »Figaro« piše, da bo ta korak Anglije in Francije rodil nedvomno več dobrega, kakor pa nekoristna in nesmiselna zasedanja politkov v Ženevi.

25.000 nemških vojakov v Španiji

Pariz, 10. decembra. o. »L'Ouvre« poroča, da je uradnega vira, da se je med 21. novembrom in 6. decembrom izkrcalo v Cadixu 25.000 vojakov redne nemške vojske. V kratkem pride še nekaj vojaštva tako, da bo pri generalu Francu zbrana vsa tretja nemška pehotna divizija. Te čete so popolnoma oborožene in so jim dodeljeni tudi tehnični oddelki. Nemčija je poslala te čete baže na zahtevo generala Franca.

Nacionalisti zaplenili sedem ladij orožja

Gibraltar, 10. decembra. o. »Unitet Press« poroča, da so nacionalistične bojne ladje zadnja dva dneva zaplenile sedem sovjetskih parnikov, ki so pluli pod grškimi, angleškimi in portugalskimi zastavami po Sredozemskem morju. Vsi parniki so vozili orožje, strelivo, topove, tanke in avtomobile.

Nacionalistične ladje so vse sovjetske parnike odvedle v svoja pristanišča in jim je pri tej priliki padlo v roke ogromno vojnega materiala.

Francosko diplomatsko letalo sestreljeno

Madrid, 10. decembra. Letalo, ki opravlja redno službo med francoskim poslaništvom v Madridu in Toulousem so sestrelili pri Pastrani v pokrajini Guadalahara, 10 km od Madrida. Havasov poročevalec Chateau si je polomil kosti in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Predsednik mednarodnega Rdečega križa v Ženevi, dr. Eni, je dobil strel v ramo. Poročevalca »Paris Solrac« je zadela krogla v roko. Ranjena je tudi gospodična, ki je spremljala dr. Enija. Vse ranjence so prenesli v bolnišnico v Pastrani.

Vojvoda Yorški - novi angleški kralj?

London, 10. decembra. o. Kot uspeh včerajšnjih razgovorov kralja Edvarda VIII. s predsednikom vlade, raznimi juristi in člani kraljeve rodbine, poročajo jutranji listi, da je treba smatrati angleško ustavno krizo za rešeno. Kralj se je odločil, da odstopi, ker smatra svojo poroko z go. Simpsonovo za prav tako važno, kakor vprašanje prestola. Politični krogi kljub vsemu spoštovanju do

spremljala dr. Enija. Vse ranjence so prenesli v bolnišnico v Pastrani.

Andre Chateau, dopisnik agencije Havas v Španiji poroča, da je imelo letalo francoskega poslaništva v Madridu, namenjeno za zvezo s Toulousem, znamenje trgov. letalstva. Napadeno je bilo nad Guadalaharo. Bili smo v višini 3000 m, ko smo opazili lovsko letalo, ki jih je obletalo. Kakih 10 minut kasneje se jim je hitro približalo in oddalo nanje 30 do 40 strelcev. Videli so udarce strelcev, nato pa je imel vti, da je brez noge. Tovariš Dellape ga je takoj prijel za levi bok, odkoder je silila kri. Lovsko letalo je nato izginilo. Ko se je letalo prevrnilo, so čutili hud udarec.

Na bojiščih nič novega

Sevilla, 10. decembra. o. Zaradi meglenega vremena in snega v gorovju, poroča nacionalistični glavni stan, da vlada na vseh bojiščih zatišje.

Madrid, 10. decembra. AA. (Havas). Delegirani odbor madridske obrambe je opoldne izdal tale komunikacije:

Na madridskem bojišču ni bilo raznih dogodkov. Na baskiški fronti so nacionalisti poskušali izvršiti hud protinapad v odseku pri Vittoriji, a smo jih takoj odbili in jim prizadejali velike izgube. Čete baskiške vlade so zavzele postojanke pri Sirriaki. V pokrajini Alcala de Jenez se razvijajo letalski boji, prav tako na baskiškem bojišču. Sestrelili smo štiri nacionalistična letala, med njimi en bombnik in dve lovski letali.

V tukajšnjih vodilnih političnih in vojaških krogih so dobro poučeni s sovražne strani o novi ofenzivi na Madrid. V zvezi temu prevladuje optimistično razpoloženje. Za zdaj madridske čete utrjujejo zavzete postojanke, prosti čas pa izrabljajo za počitek, ki jim je prav prišel po hudih bojih zadnjih dni. Obenem se je izvedelo, da je pri bombardiranju mesteca Guadalajare po sovražnih letalih našlo smrt 28 civilistov, 55 jih je pa ranjenih.

kralja niso mogli zadostiti njegovi zahtevi, da bi angleška država proglasila njegov zakon z gospo Simpsonovo kot pravi zakon, po katerem bi lahko kraljeva žena postala kraljica.

Po poročilih londonskega tiska bo to kraljevo odločitev sporil predsednik vlade Baldwin poslanski zbornici na seji, ki se prične danes ob 17. uri angleškega časa. Vlada je zaradi tega imela že dopoldne sejo, na kateri je predsednik informiral ministre o kraljevem stališču.

Kralj Edvard VIII. je do pred dvema dnevi upal, da bo zmagoval njegovo stališče, toda odločil je odpor angleških dominionov, zlasti Kanade in Irske, ki sta načelno nasprotovali taki rešitvi tega težkega vprašanja.

Po sporazumu med člani kraljeve rodbine in med predsednikom vlade bo naslednik kralja Edvarda VIII. njegov brat vojvoda Yorški. Po zadnjih vestih bi moral biti vojvoda Yorški še danes proglazen za novega kralja angleškega imperija.

»Times« razglablja o posledicah kraljevega odstopa in pravi, da bi bilo za v bodoče dobro, ustavno določiti kraljeve pravice z ozirom na žentev in razna druga vprašanja, ki so s tem v zvezi in ki zadevajo vso angleško državo. List razlaga dalje tisoče in tisoče dopisov, ki jih je prejel izmed svojih bralcev, ki vsi izražajo iskreno spoštovanje do kraljevih čustev, toda pravijo, da bi kralj moral pri svoji žentitvi upoštevati angleško ljudstvo, koristi države ter ravnati kakor ravnajo vojaki, ki v vojski, ko jih kliče domovina, tudi puste s krvavečim srcem svoje žene in svoje zaročnice doma.

Sprito se odločitev so vse ostale podrobnosti, ki so zanimale Evropo in svet, manjšega pomena. Zdi se, da je zdaj to vprašanje za Anglijo rešeno in bodo spet začela prevladovati druga, predvsem politična vprašanja, ki jih je ustavna kriza potisnila docela ob stran.

Ga. Simpsonova čaka kralja

Cannes, 10. decembra. o. Okrog vile, kjer stanuje Ga. Simpsonova se še zmeraj gnete velika vojska časnika in reporterjev. Med obitinstvom je veliko angleških tujih policistov. Iz vile se ne prikaže nihče. Časnikarji so izvedeli samo to, da se je Ga. Simpsonova včeraj razgovarjala po telefonu s kraljem Edvardom in da so po tem razgovoru v vili začeli pripravljati sobe za nekega visokega gosta, ki mora priti s posebnim letalom še danes.

Sklepajo, da je ta gost kralj Edvard, ki se hoče umakniti iz javnega življenja takoj, ko pade tudi formalna odločitev o njegovem odstopu.

Knez Pavle na poti skozi Ljubljano

Danes zjutraj je potoval z rednim brzovlakom na povratku iz Londona in Berlina, kjer se je mudil dalje časa, Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle. Potoval je z rednim brzovlakom, ki prispe v Ljubljano z Jesenic ob 8.49 ter zapušta Ljubljano po deveti uri. Brzovlak sta bila priključena dva dvorana salonska vagona. Na postaji v Ljubljani so kneza namestnika pričakovali predstavniki tukajšnjih oblasti z banom dr. Natlačenom, ki je prispejal na ko-

ledvor v spremstvu svojega tajnika g. dr. Kovačiča. Razven tega je bil na kolodvoru tudi ravnatelj železniške direkcije g. dr. Fatur, vojaški predstavnik polkovnik Nedeljkovič, namestnik policije, upravnika g. Pestevšek in poveljnik policijske straže g. Bedenk.

Okna salonskega vagona, v katerem je potoval knez namestnik Pavle, so bila zasrta in je izstopil na postaji le knezov adjutant.

Vesti 10. decembra

Po sedmih tednih so nehali štrajkatki delavci, ki so zaposleni pri prevozu premoga v francoskih rekah. Delavci so morali pri sklepu sporazuma odnehati od marsikatero svoje zahteve.

Italijanska kraljica je odpotovala v Nemčijo in sicer k svoji hčeri princesi Mafaldi Hessenski, ki je nevarno obolela.

Dr. Schacht zahteva kolonije za Nemčijo, kakor kaže njegovo včerajšnje predavanje pri frankfurtskem zemljepisnem društvu. Dejal je, da leži to vprašanje zaradi pomanjkanja surovin in zaradi pretesnega ozemlja, kakor mora.

Konferenca baltičkih zun. ministrov in sicer peta po vrsti, se je začela včeraj v Rigi, pod predsedstvom letonskega zun. ministra Muntersa.

Načelnik romunskega generalnega štaba Samsonovič, je prišel včeraj na Poljsko, kjer so ga v Krakovu sprejeli poljski vojaški dostojanstveniki. Njegov obisk naj bi pomenil utrditev zveze, katero je sklenil zunanji minister Antonescu.

Pet hudih potresov je bilo včeraj v Italiji in sicer v pokrajini okrog Ankone. Ni še znano, koliko žrtev in škode so prizadeli.

Vprašanje Aleksandrette bo prišlo na spored sestanka ZN 10. decembra. Tako zahteva turška vlada.

Nagradni razpis za delo o miru, ki so ga poslale po vsem svetu amerikanske mirovne organizacije, je zaplenila japonska policija z utemeljitvijo, da je Japancem treba nagrad za dela o vojni in ne o miru.

Zunanje-politični voditelj rexistov Pierre Day je v Berlinu in je časnika izrazil svoje simpatije za Nemčijo, ki je država reda.

Proti pomoči za španske nacionaliste se izražajo nemški vojaški krogi, češ da bi pošiljanje prostovoljcev in orožja oslabilo nemško vojsko.

Letalo s 17 potniki se je vžgalo v zraku blizu Londona in padlo na tla. Razen treh so bili vsi potniki mrtvi. Letalo je bilo nizozemsko, v njem so se poleg drugih vozili švedski admiral Lindman ter španski letalski izumitelj La Cierva, ki je izdelal avtogiro-letalo, ki se dvigne navpično s tal.

Šola se je zrušila v bližini Lizbone na Portugalskem ter so razvaline pokopale več sto otrok in nekaj učiteljev. Do sinoči so odkopali 45 mrtvih in 200 ranjenih otrok.

Holandski obrambni proračun so povečali za 166 milijonov holandskih goldinerjev.

Proces proti Judu Frankfurterju, ki je ubil švicarskega narodno-socialističnega voditelja Gustlova, se je začel v Churu. Obtožen je, da je izvršil umor s premislekom.

Nobelov nagradenec Ossietzki ne bo mogel sam iti v Oslo po nagrado, ker je še pod policijskim nadzorstvom. Tako je brzojavila njegova žena Nobelovemu odboru.

Španske rdeče čete niso nikdar rabile plinov, tako poroča neki komunike iz Bilba-a, češ da se rdeče vojaštvo zaveda, da bi to pomenilo nasprotje z določili o počlovečenju vojne.

Odnosaji med ČSR in Nemčijo so pristrani in iskreni, tega prepričanja je po izjavi ministra dr. Krotke, češkoslovaška vlada.

Kino dobe vse angleške bojne ladje po odloku mornariškega ministrstva.

Italijanski delavci iz Francije, ki so bili v velikem številu zaposleni v Lillu in drugod na severu, zapuščajo Francijo in odhajajo v Abesinijo. Italija bo na ta način polagoma preselila vse svoje izseljence iz domovine na svoje kolonialno ozemlje.

Madžarski zun. minister Kozma je odpotoval z ženo v Berlin in bo nekaj dni gost nemške vlade.

Smer francoskega delavstva ostane kljub španskim dogodkom nespremenjena, kar se tiče francoske notranje in zunanje politike. Tako je govoril na seji glavnega odbora tajnik francoske delavske zveze Jouhaux.

Posebna letala s kabinami na krili je konstruiral sovjetski pilot Grohovski in so se ta letala pri poskusih obnesla.

Flamske stranke se združijo, kakor kaže sklep katoliške stranke, ki se bo zedinila s flamsko nacionalistično avtonomistično stranko. Ta je po drugi strani zvezana z rexisti, ki bodo po tej zvezi dobili nova ojačenja in nov vpliv na belgijsko notranjo politiko.

Novi francoski tiskovni zakon je sprejela pariška zbornica s 359 proti 193 glasovom.

Podporno centralo za narodne socialiste so ustanovili na Dunaju pod imenom »Splošna javna pomoč«. Policija pa je vse ustanoviteljce zaprla in dobila pri njih veliko propagandnega materiala.

Osrednje angleško letališče na Blížnjem vzhodu, ki bo hkratu letalsko oporišče za angleško vojaško silo, bo letalsko poveljstvo uredilo v Palestini in sicer pri mestu Lydda na Saronski planjavi.

O letalu »Južni križ«, ki je s štirimi drugimi letali združevalo pošto zvezo med Francijo in Južno Ameriko, še zdaj ni nobenega sledu. Letalo išče večje število bojnih in trgovskih ladij, ki križarijo po Atlantskem morju.

Sovjetska špijska služba je nezadostna, tako je izjavil maršal Vorosilov Stalinu. Stalin je nato dal komisarju za vojsko vsa pooblastila, da to službo izpopolni.

Velik pomen trg. pogodbe s Francijo

Belgrad, 10. decembra. m. Francoski trgovinski minister Bastid, ki je te dni v Belgradu in je ob tej priložnosti podpisal tudi trgovinsko pogodbo z našo državo in Francijo, bo danes dopoldne odpotoval na Oplenac, kjer bo počastil spomin kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Na povratku z Oplenca se bo ustavil tudi na Avali, kjer bo položil venec na grob Neznanege vojaka. Popoldne bo Bastid sprejel v avdijenco Nj. Vel. kraljica Marija. Zvečer bo pa intimita včerja, nakar se bo minister Bastid odpravil iz Belgrada v Pariz.

Tukajšnji politični in gospodarski krogi povdarjajo, da rezultati, ki jih je naša država dosegla s podpisom nove trgovske pogodbe s Francijo v ničemer ne zaostajajo za onimi uspehi, ki si jih je Jugoslavija pridobila z novo trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Celotno se more reči, da je uspeh pogajanj s Francijo glede carinskih in drugih olajšav ter načina plačevanja znatno povoljnejši, kakor v pogodbi z Nemci. Za našo državo je sklenitev nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Francijo zelo važna, ker se je s tem sedaj za naše pridelke odprl nov veliki trg to pa predvsem za izvoz našega žita, pšenice in koruze. Sklenjen sporazum ima posebno ugodnost tudi v tem, ker nam bo Francija dajala za izvožene pridelke devize, ki jih ne dobivamo od nobene druge države uvoznice, ki vse plačujejo naše pridelke po kliringu.

Kolikor se je moglo zvedeti, bodo Francozi

Sankcije proti napadalcem

Buenos Aires, 10. decembra. AA. (Havas). Bolivjska delegacija na vseameriški konferenci je predložila načrt konvencije o določi napadalca in predlagala ukrepe v korist napadene države. Po tem načrtu bo označena kot napadalka država, ki vdre v drugo državo, posebno če se to zgodi brez vojne napovedi, država, ki bi izvršila napad na kopnem, na morju ali v zraku proti kateri drugi državi, ali država, ki bi podprla oborožene tolpe, ki so vdrle na tuja tla. Po dognanju napadalca bi ameriške države izvedle te ukrepe: prekinitve diplomatskega razmerja, ukinitve kopnega, rečne in letalskega prometa, ukinitve medsebojne poštne-brzojavne službe, prepoved izvoza oboroževalnega blaga in prepoved najemanja posojil itd.

V Narodni galeriji bo v nedeljo dopoldne vodstvo po zbirki mavčnih odlitkov. Vodstvo ima g. dr. Rajko Ložar.

Kakšna naj bo Ljubljana

po zamisli vseuč. prof. inž. arh. Ivana Vurnika

Ljubljana, 10. dec.

Regulacija Ljubljane že nekaj let sem vznjuba med našim prebivalstvom precejšnje pozornost. Kadarkoli se začne v našem mestu kako večje javno delo — saj prevečkrat se to ja ne zgodi — vedno se oglašajo strokovnjaki in nestrokovnjaki, ki hočejo pri stvari imeti svojo besedo. Skratka: problem izgradnje Ljubljane je tak, da se zanj zanimajo ne samo stavbeniki, marveč tudi ostali meščani, ki zasledujejo razvoj našega mesta. Zato ni čuda, da se je zbralo snoči, ko je o tem problemu govoril univ. prof. inž. arh. Ivan Vurnik, v filharmonični dvorani sorazmerno precej ljudi. Vse v zadnjem času imamo toliko predavanj, da človek že kar težko sledi. Sinoči so bila kar tri predavanja istočasno (Filharmonična dvorana, Unionska dvorana in dvorana Delavske zbornice) in zato najbrž nikjer ni mogla biti rekordna udeležba. Dasi je bil vabljiv za naslov, je bilo predavanje g. prof. Vurnika tem zanimivejše, ker nam je prikazalo zamisli, o katerih doslej še nismo slišali. Pri načrtih, ki so za Ljubljano novost, so deloma sodelovali tudi predavateljevi slušatelji s tehnične fakultete. V naslednjem posnemamo glavne zamisli iz predavanja.

Najprej generalni regulacijski načrt!

Temeljno vprašanje neresenih ljubljanskih stavbenih problemov je enoten regulacijski načrt, ki bi predvideval ureditev celega mestnega organizma. Kdor zida hišo, mora imeti najprej načrt za celo hišo in ne samo za njene posamezne dele. Kdor regulira Ljubljano, mora imeti njen generalni regulacijski načrt! Vsi detajli morajo biti v skladu z generalnim načrtom; zato je nemogoče s prepričevalnostjo graditi posamezne dele, če niti ne vemo, kako lice naj bi imela celota.

Po tej uvodni ugotovitvi je prešel predavatelj na opisovanje takega generalnega načrta, kakršnega si on predstavlja.

Glavno železniško žilo na sever!

Na podlagi projekcij nam je nato predavatelj pokazal, da ima sedanja Ljubljana v glavnem dve prometni žili, ki ju je predpisala lega mesta: prvo prometno žilo tvori naravna črta ob savskem koritu. Vzporedno s to črto so pred nekako 70 leti položili še železniške tirne za železnico, ki prihaja v mesto od Zidanega mostu in se nadaljuje proti Gorenjski. V prejšnjih časih je ta črta razmeram še odgovarjala; danes pa imamo najboljšo priliko za to, da to črto premestimo proti severu do korita Save.

Drugo prometno žilo so si naši predniki stvorili v smeri od severa proti jugu. Ta je bila za rimske razmere gotovo dobra. Ne odgovarja pa več danes, ko imamo silno razvit avtopromet. To cestno žilo bi bilo treba prelomiti za Rožnik, tako da bi tekla med Rožnikom in Polhovgrajskimi griči. Prav tako bo še prišel čas, ko bo tudi črta dolenske železnice motila promet.

Kolodvor bi ostal v mestu

Po tem načrtu bi šla torej glavna železniška žila Zidani most-Gorenjsko mimo sedanje Ljubljane na njeni severni strani, kljub temu pa bi ostal kolodvor po tem načrtu v mestu. Od te glavne proge bi šel namreč odccep v mesto — na ljubljanski kolodvor. Nato je predavatelj na podlagi skic prikazal, kako naj bi se to izvedlo. Po tem načrtu bi se kamniška proga odccepila od glavne proge pri Ježici, proga proti Vrhniki pa pri Brezovici.

V tehničnem oziru bi bila pri tej izvedbi potrebna dva predora (eden za Golovcem pri dolenski železnici, drugi nad Vičem pri tržaški železnici) ter tri zaseke, ki bi omogočale, da se preko žel. proge lahko nemoteno izpeljejo cestne žile.

Glavne cestne žile ne spadajo v mesto!

Zelo zanimivo je bilo poglavje o velikih avtomobilskih cestah, ki služijo hitremu tranzitnemu prometu. Take ceste se imenujejo avtostrade. V vseh modernih urejenih državah vodijo avtostrade mimo mest. V mesta vodijo le takozvane izpadle ceste, ki se odcpejajo od glavne ceste ter jih spajajo z mestom. Na ta način ne gre skozi mesto ves hrup tranzitnega prometa.

Ce hočemo Ljubljano zidati tako, da bo to koristilo tudi našim znanjem in tudi nam samim, potem morajo voditi avtostrade — mimo Ljubljane. Z ozirom na lego mesta naj bi vodila avtostrada, ki prihaja z Gorenjske, na zahodni strani — predno pride v mesto — proti jugu, se tam odrgala proti Trstu in Sušaku in se nadaljevala v loku proti Zagrebu ozir. Mariboru. Od te glavne avtostrade naj bi se potem odrgale posamezne stranske ceste v mesto.

Idealno področje nove Ljubljane

Ce si torej zamišljamo na severni strani glavno železniško žilo, na vzhodni, južni in zahodni strani pa ovijajočo glavno cestno žilo, dobimo na sredi ogromen in idealen kompleks, v katerem bi bila tej Ljubljani dana možnost, da se nemoteno razvija brez ozira na prometne žile, ki jih moramo sedaj tako nujno upoštevati.

Šele, ko bi bil določen ta glavni načrt, bi mogli v tako dobljenem kompleksu določiti prostore za posamezne mestne dele: za stanovanja, za zelenje in parke, za industrijo, za letališče itd.

Nato je predavatelj obdelal nekaj detajlnih problemov in izgradnji sodobne Ljubljane in sicer pred vsem: problem ljubljanske bolnišnice, kolodvora in zazidave Muzejskega trga. Za bolnišnico bi bil po predavateljevem mnenju najboljši prostor v zavetju Oljske gore, glede kolodvora je pokazal načrt, ki so ga izdelali (vsak svoj del) trije slušatelji za diplomski izpit, glede zazidave Muzejskega trga pa je predlagal, da se sedanje muzejsko poslopje, ki bi naj se v nekoliko spremenilo samo pri vzhodu, zveza na obeh straneh s pomočjo 9 m širokima traktoma, ki dobita prečno postavljene bloke, s poslopjem Banovinske hranilnice, ki bi se na drugi strani še dogradila. Na ta način bi nastalo sredi veliko dvorišče, na katerega koncu naj bi se uredil ribnik, ob njem pa prostor za spomenik.

Ko je predavatelj razložil še nekaj podrobnih blokov, s poslopjem Muzejskega trga, je končal svoje predavanje s ponovnim pozivom, naj pristojni forumi izdelajo najprej generalni regulacijski načrt in se šele potem v skladu s tem splošnim načrtom lotijo posameznih del in detajlnih načrtov.

Za svoj temeljit izvajanje je žel predavatelj vsesplošno zahvalo hvaležnih poslušalcev.

Marija Andergast

v prekrasnem filmu

Premiera pride v kino Union!

Trije snubci učiteljice Kristine

Tujsko-prometna naprava onemogočena

zaradi trmoglavega nerazumevanja...

Maribor, 9. decembra.

O gradnji smučarske poti od Sv. Bolfenka na Pohorja do vznožja pogorja v Radvanju pri Mariboru smo že poročali. Naglašali smo tudi, da takrat, kakšnega tujskoprometnega in športno-propagandnega pomena bo ta naprava, katere se je lotila mariborska zimskošportna podzveza na inicijativno svojega predsednika kap. v p. Miloša Gnusa s takšno energijo. Smučarska pot z pohorskih vrhov v neposredno bližino Maribora pomenja nič več in nič manj, kakor usmeritev velikega in od leta do leta naraščajočega števila smučarjev v Maribor, ki bi na ta način postal velevažno izhodišče in obenem cilj za najmočnejši tok zimskih sportnikov, ki prihaja na Pohorje. Večina lastnikov gozdov na Pohorju je uvidela pomembnost naprave ter je velikodušno odstopila svoja zemljišča Zimskošportni podzvezi brezplačno na razpolago. Saj škoda res ni velika, če se v ogromnem prostanstvu pohorskih gozdov izseka ozka, jedva 2 do 5 metrov široka steza, ki se bo povrhu tega uporabljala itak samo v zimskem času, ko se ne dela v gozdu in ne na tleh nobena škoda. Edino eden posestnik in hotel pokazati nobenega razumevanja in zaradi tega je prišla sedaj nadaljna gradba te proge v zastoj. Proga je izsekana do Pošte nad Habakukom. Po načrtu bi od Pošte zavila proti Habakuku, tam bi se pa obrnila nazaj ter v loku prišla nad travnike v Radvanju, kjer se nahajajo znana smučišča. Ker pa lastnik zemljišča pri Pošti ne dovoli, da bi se proga zgra-

Tudi v Kamniški Bistrici so mrtvi in odsotni volili JNS

Ljubljana, 10. decembra.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Fran Kovač in sta fungirala kot sododnika gg. Ivan Brelj in Fran Gorečan, je včeraj popoldne kratko s kazenskega vidika razpravljal o bur-nih občinskih volitvah v Kamniški Bistrici, ki so se bile 24. junija 1933 vršile tako, da so za JNS-listo volili mrtvi in odsotni in so bili nekateri po dvakrat vpisani v volilne sezname.

Dva pomiloščena, tretji obtožen

Na zatožni klopi bi morala včeraj predvsem sedeti predsednik volivne komisije, 43letni Janko Humar, tajnik cestnega odbora na Godiču, in 40letni Fran Sevnik, takratni šolski upravljavec v Tuhinju, sedaj v Radočaju pri Delnicah. ki je bil zapleten v lukoviško občinsko volivno afero in ki je posloval v Kamniški Bistrici kot zapisnikar komisije. Državni tožilec je oba obtožil prestopka po volivnem zakonu, da sta postavila v volivne spise potvorne podatke. Obtožnica je bila vložena že 12. junija 1935. Vsi spisi pa so bili odstopljeni pravosodnemu ministertvu, ki je izdalo kraljev ukaz z dne 3. oktobra 1935, s katerim je bilo proti obema kazensko postopanje ustavljeno.

Tretji obtoženec, 26letni mizar Anton Koritnik iz Spodnjih Stranj žal ni imel take sreče, ni bil deležen abolicije, čeprav je sam vložil prošnjo za ustavitev kazenskega postopanja in so njegovo prošnjo podpirali odločilni faktorji, poudarjajoč, da je Koritnik storil dejanje v silni in opravičenem razburjenju, prepričan, da so bile pri volitvah izvršene velike nepravilnosti.

Koritnik Anton je moral včeraj pred tri sod-nike, obtožen prestopka po §-u 84 volivnega zakona, češ da je namenoma hotel uničiti volivne spise, ki jih je vrgel skozi okno na vrt Malensko-ve gostilne na Kregarjevem, kjer je bil volivni lokal.

Zagovor obtožencev

Obtoženec je bil namestnik predstavnika opo-zicijske Koširjeve liste Josipa Pirca. Volivna komisija je njima delala v volivnem lokalu velike ovire pri kontroli, kam so posamezni volivni upravičenci volili in kako so bili vpisani. Oba sta zapisovala, koliko volivcev je oddalo glas za Koširja in koliko za Pavlina, ki je bil nosilec JNS-arske liste. Med drugim je Koritnik izjavil:

»Nisem pričakoval takega rezultata. Po kon-čanih volitvah je nastalo prerekanje. Priznam, da sem vrgel spise skozi okno, ne z namenom, da jih uničim ali jih kdo odnese, da bi se volitve pre-prečile. Bil sem silno razburjen. Spisi so padli pred orožnike k ograji.«

Mrtvi in odsotni

Ze obtožnica kratko navaja, kakšne nered-nosti so se vršile pri volitvah v Kamniški Bistrici. Po Pirčevih zapiskih je bilo oddano za Koširja 312, za Pavlina pa 176. Od Humarja naslednji dan objavljeni rezultat pa: za Pavlina 311, za Koširja le 271 glasov. Na pritožbo Josipa Koširja je upravno sodišče v Celju 14. septembra 1934 raz-veljavilo te volitve in dožnalo, da je za Pavlinovo JNS-arsko listo glasovalo 11 mrtvih, 26 odsotnih in 11 oseb je bilo dvakrat v seznam vpisanih. Sodišče je Pavlinu razveljavilo 48 glasov.

Senatni predsednik je prečital izpovedbe glav-nih prič in še nekatere spise.

Koritnik oproščen

Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi. Branilec dr. Kamušič je v daljšem govoru je-drnatno očrtal politično ozadje procesa. JNS je skušala doseči večino tako, da ne bi pri občinskih volitvah prišla ljudska volja do izraza. Volivna komisija se je posluževala sredstev, ki spadajo pod kazenski zakon. Plediral je za oprostito sodo, ker ni podan dejanski stan §-a 80 voliv-nega zakona.

Po kratkem posvetovanju senata je predse-dnik objavil sodo: »V smislu §-a 280 k. p. se ob-toženi Anton Koritnik oprošča od obtožbe, ker ni imel namena uničiti volivne spise. Obtoženec je ravnal v afektu.«

Razprava je trajala dobro uro.

Ze 520 Zagrebčanov je kaznovala policija za-ra-di neupoštevanja novih cestnih predpisov za pešce. Vsi bodo dobili pozive s kaznijo po 70 din.

Slavni italijanski dirigent Arturo Toscanini bo prihodnje dni obiskal Zagreb in tam dirigiral or-kester Filharmonije. Pri koncertu so sodelovali tudi znani violonisti Zlatko Baloković.

V KINO SLOGO

Jutri bo zavladalo veselje med mladino in odraslimi!

pride jutri mala zlata

Shirley Temple

v najnovšem filmu radosti in sreče

OTROK SREČE

Št. Vid nad Ljubljano

Prihodnjo nedeljo nas obiščejo — prvič, odkar nas loči državna meja na Karavankah — bratje Korošci. Prinesejo nam najdragocenejši zaklad, ki ga imajo, svojo večno lepo koroško slovensko narodno pesem. — Na povabilo Prosvetne zveze in Glasbene Matice v Ljubljani pridejo k nam fantje in moške iz Radiš nad Celovcem in s Sel pri Borovljah. Oba pevska zbora, ki ju vodita zborovodji g. Rupej Brulih z Radiš in g. Šimen Olip s Sel, slovita po ubranosti in milini svoje pesmi. Pela bosta nekaj pesmi skupaj, a nekaj pesmi vsak zbor zase. Pela bosta v domačem narečju tako, kakor pojejo koroški fantje doma na vasi. — Zbora nastopita v nedeljo popoldne ob pol štirih v Ljud-skem domu v Št. Vidu kot gosta Blaž Potočnikove čitalnice. Sežite po vstopnicah, ki se dobe v pred-prodaji pri gospodini Zakotnik (Kautman). Cene od 3 do 10 Din. Pokažimo bratom iz Koroške, da znamo ceniti njihovo kulturno delo.

V skalah, snegu in ledu

Ljubljana, 10. dec.

Dunajski alpinist Poppinger je našim planin-cem že znan. Včeraj zvečer je predaval v Delavski zbornici o svojih turah po strmih stenah Matter-horna, Monte Rossa, v Gran Paradise in po ledenih stenah Kavkaza. Predavatelj se je zaradi obsežnosti snovi omejil zgolj na reportažno obravnavanje svoj-ih potov in vzponov, ki jih je posnel tudi na film. Za planince in ljubitelje gora so bili posnetki ne-

kaj svojkega in napetega, predavatelj in njegovi tovariši so se pokazali kot spretni plezalci, ki so se lotili najnevarnejših in najtežjih tur. Pokazali so dovršeno tehniko in hladnokrvnost, kakor je po-trebna vsakemu planincu, ki se lotova na pogled nepremagljivi sten in ledenikov. G. Poppinger je pokazal, kaj pomenja alpinizem za vzgojo volje in moči. Skozi nevarnosti, kljubujoč vsem vremenskim nepravilnostim, zmaguje najtežje, krepi duha in uživa

lepolo narave.

Predavanje je trajalo skoro dve uri, začelo pa se je po polurni zamudi. Filmi, ki so jih vrteli, niso bili tehnično fotografska posebnost, pač pa iz-brani posnetki plezalne tehnike in drugih tur. Če bi bilo dano vsem poslušalcem čuti tudi predava-teljeve besede, bi bili še bolj zadovoljni. Saj so se predavatelju na koncu zahvalili z navdušenim ploskanjem.

Ljubljanska nemškutarija

Ljubljana 10. decembra.

Ze večkrat smo zapisali, kako se v naši slo-venski prestolnici vse bolj širita in ukoreninjata dva narodna zajedalca: židovstvo in nemškutarija. Obsodili smo že primere, da nekatere družbe stalno nemškutarijo, javno in izzivalno nazdravljajo hitler-janstvu, da nekateri gospodski krogi celo italijan-skino forsirajo prav na očiten in ravnotako izziva-len način, itd.

Tri dame...

K dosedanjim primerom navajamo še novega, o katerem ve že itak vsak Ljubljančan, ki zahaja v neko ljubljansko kavarno. Tja prihajajo navadno tri dame. Bog ne daj, da bi jim dejal, da niso Sloven-ke, da niso celo — nacionalne, zaslužne itd. itd. Ta-koj bo ogenj v strelhi. Če pa slučajno sedite ob nji-

hovi mizi — lahko ste tudi dalje proč, ker govorijo tako, da jih sliši daleč naokrog vse omizje — boste slišali konverzациjo omenjenih dam: najprej v pravi-lni in čisti slovenščini; nedolgo pozneje v blaženi nemščini in čez nekaj časa v italijanski. Pri ka-teri navadno potem tudi ostane. Milostljive naj bodo prepričane, da sedaj že itak vsi gostje, ki zahajajo v to kavarno, vedo, da znajo vse tri dame slovensko, jugoslovansko, nemško in italijansko. Ne pridobijo si torej nobenega nadaljnjega obždo-valca, če se še ne povrnejo k slovenščini.

Dvojezične tiskovine?

V zvezi s tem opozarjamo tudi na drug pojav, ki je za naše razmere izredno značilen: dvojezična vabila. Za danes objavljamo samo vabilo, ki vabi v nek večerni gimnastični tečaj za nameščence. Te-čaj ima na levi strani slovensko besedilo, na desni strani pa se glasi doslovno:

Die Mensendick-Gymnastik besteht in einer systematischen Durchbildung sämtlicher Muskeln (Besondere Aufmerksamkeit richtet sich auf solche Muskeln, welche im Alltagsleben vernachlässigt werden. Grösster Wert wird auf richtige Atmung gelegt. Die Mensendick-Gymnastik ist für jeden ein Gesundheitsturnen, das bei Kindern zur Verhütung von schlechter Haltung, Rückgratverkrümmungen, Knickfüßen etc. von grundlegenden Nutzen ist. Kurse für Erwachsene u. Kinder. Einzelstunden. Abendkurse für Berufstätige.

Pri tem se mora vsakdo vprašati: za koga so tiskana ta nemška vabila. Ali so razmere v sloven-ski prestolnici res take, da moramo tiskati dvo-jezične, morda celo trojezične tiskovine! K stvari se še povrnemo.

Drobne športne

V Parizu je za prvenstvo Francije igralo 5000 igralcev, pri nas pa borih 54. Tudi je leta 1935 bilo v Londonu na tekmovalnih za prvenstvo sveta do 14.000 gledalcev in dobička 300.000 Din.

13. t. m. bo v Zagrebu občni zbor plavalne zveze, na katerem se bo predvsem obravnaval predlog, naj se sedež JPS-a prenese iz Zagreba v Ljubljano, kjer bo gotovo bolj na mestu, kot je sedaj.

Najlepši film, kar smo jih videli v zadnjem desetletju! Umetnina, pri kateri človek strmeče gleda dovršeno igro sodelujočih, se raduje in plaka z ljudmi na platnu! In v tem prekrasnem filmskem delu igra eno glavnih vlog naša mala 16 letna Ljubljančanka

Žeraldina Katt Katnikova

Irena

Sodelujejo še: Lil Dagover Sabine Peters Karl Schönböck

Jutri premiera v kinu Matic!

Z živinskim česalom ubil hlapca

Maribor, 9. decembra.

V Gor. Bistrici v Prekmurju so razkrili za-goneto zločinski dejanje, ki je zahtevalo smrt 73 letnega hlapca Ivana Cvetka, uslužbenega pri posestniku Veroni Jakšič. Pri Jakšičevi je bil po-leg Cvetka uslužben že nad 20 let mutasti in be-basti Stefan Horvat, ki je bil zaposlen pri živini. Te dni je prišel Horvat v hlev nadzorovat Cvet-ka. To je bebastega hlapca tako razjarilo, da je zgrabil za živinsko česalo ter udaril Cvetka po glavi. Cvetko je pobeignil pred razjarjenim beb-cem iz hleva ter se zatekel k sosedu. Ze med potjo pa se je zgrudil nezavesten. Ko so ga pre-nesli v hišo, je umrl. Ker ni nihče vedel vzroka smrti, so ga pokopali. Pred pogrebom pa je mrtvo-ozlednik oredelal mrtveca ter našel za ušesom

Ptuj

Ptuj, 9. decembra.

Velikodušni dar. Za pomožno akcijo, ki se je te dni ustanovila v Ptuj v prid najbednejšim in najrevnejšim, je darovala eksportna trdka Rein-hardt 5000 Din. Razven tega pa še je posebej naklonila siromašnim šolskim otrokom 2000 Din. skupaj 7000 Din. Je to prvo podjetje, ki se je od-zvalo vabilu pomožne akcije. Posnemanja vredno!

Filmi, ki jih velja videti... ali ne videti

»Ljubosumnost« (Kino Matica). Amerikanski film po vsem, kar ima v sebi. Problem ljubosum-nosti, kakor ga film obravnava, je našemu miš-ljenju zelo tuj. Utegne pa biti res, da se v filmu razgalja družba, kakor je ameriška. Slika iz poslovnega sveta, tu je: direktor, neizbežna taj-nica in užaljena žena, so sicer dejanje, ki je iz-trgano iz resnične vsakdanjosti, vendar ga znajo tako plehko in suho reševati ter prikazovati men-da le Amerikanci. Vsi atributi verjetnosti, ki so dovtetni za oko, še ne morejo prikriti pomanjka-nja notranje sile in odmičanja od osnovnega pro-blema. Igrati take stvari znajo pač Francozi mnogo bolje in z večjim doživljem. Umetniške sile temu filmu ni mogoče pripisati.

Kulturni koledar

Avugst Dimitz

10. decembra 1886 je umrl v Ljubljani zgodovinar Avgust Dimitz. Rodil se je 16. avgusta 1827 v Ljubljani, kjer je končal tudi gimnazijo. Pravo je študiral na Dunaju, nakar je stopil v Ljubljani v službo finančne stroke. Leta 1884 predstojnik finančnega ravnanja. — Svoje historično zanimanje je gojil pri Historičnem društvu za Kranjsko, kateremu je bil od 1858 nad dve desetletji poštvalni tajnik. Od 1859 do 1868 je bil urednik Mitteilungen des hist. Vereines für Krain, kjer je priobčeval svoje članke iz politične, kulturne in cerkvene zgodovine, kakor tudi nekatere domneve za slovensko slovensko zgodovino. Šest let je bil tudi urednik »Laibacher Zeitung«, kjer je objavil tudi nekaj uspešnih prevodov Prešernovih, Vodnikovih, Cegnarjevih in Valjavčevih pesmi. Ob 600-letnici združitve Kranjske z Avstrijo je izdal slavnostno delo: »Die Habsburger in Krain«, ki je izšel v Cimpermanovem prevodu tudi slovensko. — Njegovo večje delo pa je »Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813« v 12 snopiščih. Posebno zadnje dobe so podrobno opisane, ker je uporabljal tudi kranjski deželni arhiv. Posebno obširno govori o kmečkih uporih, turških bojih, reformaciji in početkih slovenske književnosti.

Avugst Dimitz je sicer stal na nemškem stališču in se je vedno čutil Kranjec, vendar pa mu je podoben znanstveni študij izoblikoval tisto nepristranost in ljubezen do predmeta, ki jo kažejo njegovi spisi.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 10. decembra: Pren. lor. h. Petek, 11. decembra: Damaz.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded. Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Drama: »Florentinski slamič«. Red B.

Opera: »Matija Gubec«. Red četrtek.

Kino Matica: »Ljubosumnost«.

Kino Sloga: »Med dvema zastavama«.

Kino Union: »Pri treh mladenkah«.

* KINO *

UNION

Ljubka in melodiozna Schubert-opereta

Pri treh mladenkah

Paul Horbiger, Greti Theimer, Elise Elster, Svet. Petrovič in Maria Andergast

SLOGA

Danes poslednji monumentalni film

Med dvema zastavama

(Wustenalegion) Ronald Colman, Claudette Colbert, Viktor Mc Lagen

MATICA

Danes neprekinjeno poslednji! Ne zamudite!

Ljubosumnost

Jean Hanlon, Clark Gable, Myrna Loy

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zahvala in prošnja gluhoimih. Vsem, ki ste se odzvali našemu klicu ob priliki prvega nastopa v nedeljo, tisočera hvala. Ker pa je bilo število ohih, ki so morali oditi domov brez vstopnic, veliko, smo gluhoimih sklenili, svojo akademijo ponoviti. Prireditelj, ki je vseskozi prav dobro uspeval, je v mnogih zatrla mišljenje, češ, da gluhoimih ni za drugo na svetu, kot za pokoro. Gluhoimih smo dokazali, da česar ne znamo, to je govora, da se le-tega lahko naučimo, če so nam dani pogoji za to.

Čisti dobiček prireditelj je bil podarjen brezposelnim gluhoimih. Kakor prvič, tako naj tudi v nedeljo 13. decembra ob 4. popoldne občinstvo napolni dvorano v Mestnem domu ter pokaže sočustvovanje do teh trpinov, ki jih je usoda tako kruto zadela.

Tri imena so vodilna za veliki simfonični koncert, ki bo jutri v petek ob 20 v veliki Unionski dvorani. Izvajalec koncerta je simfonični orkester Ljubljanske Filharmonije v odlični svoji sestavi in impozantnem številu 70 članov — godbenikov. Zastopani so vsi instrumenti, ki jih zahtevajo partiture posameznih del, dovršeno ubrani in tehnično popolnoma izvežbani z vso resno in umetniško ambicijo izvesti delo do največje popolnosti. Vodi jih Bojan Ikonov, mladi bolgarski dirigent — umetnik, ki prvič nastopi na ljubljanskem koncertu. Sodeluje kot pianist — solist priznani naš umetnik Ivan Noč in sicer v Čajkovskega klavirskem koncertu. Vse to nam jamči za prvovrstni umetniški večer. Opozorjamo na predprodajo v knjigarni Glasbene Matice.

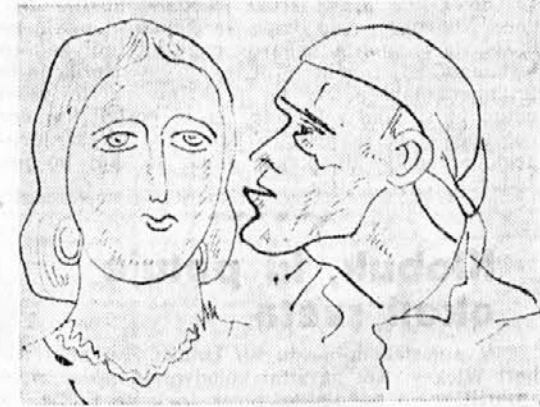
Osvoboditev malih vlog pri Mestni hranilnici Ljubljanski do Din 5000 kaže za prvih osem dni zelo razveseljivo sliko. Izmed 29.000 oproščenih vlog (zadnjih smo pomotoma poročali o 27.000), je pri hranilnici dvignilo zneske od Din 10 do Din 5000 v skupnem iznosu Din 509.000, v prvih osmih dneh samo 28 vlagateljev, torej komaj 1%. V istem času pa so novi vlagatelji vložili Din 1.190.000, torej neprimerno več kot so znašala izplačila osvobojenih vlog. Ako bo zaupanje raslo še naprej v podobni meri, bo hranilnica kmalu mogla oprostiti novo skupino vlog.

Razglas o ureditvi odtoka vode v jarkih. Mestno poglavarstvo razglasa, da morajo imeti vse javne vode v potokih, jarkih in kanalih neoviran odtok vode. Nekateri posestniki izkoriščajo javne vode na ta način, da polagajo v vodo cevi, betonske predmete, vodo zajezujejo, pogolbujejo dno, razširjajo vodna korita za pranje ali za pridobivanje ledu itd., kar je strogo zabranjeno. Ti posestniki se pozivajo, da v lastnem interesu v roku petnajstih dni odstranijo vse take naprave in da si v smislu določil gradb. zakona in vodopravnih predpisov preskrbe tozadevno gradbeno odnosno vodopravno dovoljenje. V nasprotnem primeru bo mestno poglavarstvo naprave odstranilo na stroške posestnikov, ki bodo tudi strogo kaznovani.

Prosvetno društvo Ljubljana »mestec«. Vsed nepredvidljivih zaprek, se danes ne vrši Prosvetni večer, kakor je bilo v današnjem »Slovencu« javljeno, v hotelu Metropol. Pač pa se vrši redni članski sestanek, jutri v petek ob 8 zvečer v Društveni sobi v palači Vzajemne zavarovalnice. — Bog živi!

Ljubljanska opera:

„Cavalleria rusticana“ in „Glumači“

»Cavalleria rusticana«, in »Glumači«, Santuzza (Kogojeva), Turiddu (Franzl)

Ljubljana, 10. decembra.

V letošnji sezoni smo imeli v opernem gledališču dosedaj prav za prav samo dve noviteli: »Matijo Gubca« in »Bolro Smrt«, vse drugo so bile le nove uprizoritve del, ki so šla že pred daljšim ali krajšim časom preko našega odra. Tako smo slišali letos že »Ples v maskah«, »Hoffmanove pripovedke«, »Seviljskega brivca«, »Boheme« in moramo reči, da je bila uprizoritev teh del večina prav posrečena in je delala našemu odru vso čast. Preteklo soboto smo doživeli zopet premijero dveh na novo našutiranih oper: Mascagnijeve »Cavalleria rusticana« in Leoncavallove »Glumači«; od teh pa bi vsaj za prvo ne mogli trditi, da je dosegla nivo zgoraj omenjenih uprizoritev, ampak je bila celo precej pod nivojem, ki bi se mu lahko priznala umetniška kvaliteta.

Menda so vsi, dirigent dr. Švara, režiser O. Šest in pevci pozabili, da je »Cavalleria rusticana« vzor veristične opere, ki nima v prikazovanju resničnih, vsakdanjih ali nevsakdanjih dogodkov druge tendence kot to, da pokaže človeške strasti v vsej njihovi krvavi in strahotni resničnosti, da bi morala biti napetost dogajanja, katerega razvoj in potek je tu strnjen v eno samo dejanje, ravno zato se prav posebno močna in da ni hujše in bolj neodpušljive napake, kot napraviti iz take opere neko več ali manj dolgočasno in brezbarvno prepevanje, seveda v kolikor je bilo tu o lepem petju sploh možno govoriti. Tako je na primer prelepa pesem zbora izpred cerkve, ki je menda vsem dobro poznana z gramofonskih plošč (tega bi se moral dirigent zavedati), dobila na našem odru svojo pevsko karikaturu: nobene pevске discipline, vsak je hotel prevpiti drugega, zato o kaki uravnoteženi zvočnosti in muzikalnem njansiranju sploh ni bilo ne duha ne sluha. Krivdo za to moramo pripisati dirigentu, da se ni potrudil bolje našutirati zbora, če pomislimo, da se je takoj

Predavan'e prof. dr. Capudra:

Hitler in njegova Nemčija

Ljubljana, 10. decembra.

Prosvetna zveza je sinoči priredila zanimivo predavanje v unionski verandni dvorani, za katerega je bilo dokaj zanimanje. Predavanje, ki ga je imel prof. dr. Capuder, je bilo zelo izčrpno, čeprav precej zgosteno, pa vendar podano tako preprosto, da je gotovo prav vsak lahko s pridom sledil.

Predavatelj nas je najprej popeljal v ono dobo, ko je divjala nad narodi krvava svetovna vojna, ki ni pustila za seboj samo milijone in milijone človeških žrtev, pač pa je zapustila v dušah vojskujočih in nevojskujočih se narodov puščeno brez primere. Največji potres pa je tedaj gotovo zadela nemški narod in njegov poznejši razvoj. Za Clemenceaujevo obsodbo je sledila izguba nemških kolonij in še težko reparacijsko vprašanje, ki je imela za Nemčijo velik vpliv na nadaljnji razvoj. Kdo je kriv tega ponižanja, to je vprašanje, na katerega odgovorimo, če povemo, zakaj je Hitler postal voditelj nemškega naroda. Bil je sprva navaden bavarski prostovoljec, v letu 1915 pa je dozoril v njem sklep, da postane pravi vojak. Ko je bil na fronti na Sommi, kjer je bil tudi ranjen, je prav dobro spoznal razpoloženje, ki je vladalo med njegovimi tovariši vojaki, ves duševni razkroj nemških oddelkov. Spoznal pa je tudi do dna zalede, videl pa tudi, da vse gospodarsko življenje poteka pod kontrolo židovskih velefinančnikov. Tedaj se je tudi odločil za neizprosno boj proti židovstvu. Spoznal je socialno demokracijo in pravo bistvo marksizma, kjer so zopet imeli glavno besedo Judje.

Predavatelj je nato orisal Hitlerjevo politično delovanje od trenutka, ko se je leta 1919 včlanil v nemški delavski stranki v Monakovem, ko se mu je leta 1922 pridružil dr. Göbbels, ko je naslednje leto v zvezi z Luddendorffom poskušal vreči bavarsko vladu, pa se mu je to ponesrečilo in je bil obsojen na petletno ječo, od katere je bil pozneje pomilostčen, pa vse do 32. leta, ko je prvič stopila njegova stranka v vladu in ko je naslednje leto postal sam nemški kancler. Od tedaj je z vso silo začel uresničevati svoje načrte, ki jih je skoval na načelu, da je greh zoper kri in raso dedni greh sveta, ki ga je treba oprati. Zato je tudi najodločnejše začel delati nato, da združi v tretjem cesarstvu vse, kar govori nemško in je s tega vidika tudi najostrejši obsodil Avstrije, ki da so zatalili svojo domovino — Nemčijo. Ker pa je smatral Hitler, da je bilo vse podtalno in odkrito delovanje proti Nemčiji brutalno, je privolil tudi v to,

Na Dravskem polju zopet velik požar

Ptuj, 9. decembra.

Preteklo noč je zažarelo nebo nad Dravskim poljem in sicer tokrat v Cirkoveh. Okrog polnoči je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju posestnika Matevža Korena. Ogenj se je z bliskovito naglasi razširil na gospodarska poslopja posestnika Antona Predikara, od tod pa še na gospodarsko poslopje posestnika Matevža Napasta. Vsem trem posestnikom so zgorela gospodarska poslopja z vsemi poljskimi pridelki in gospodarskim orodjem vred. Nadaljno razširjenje ognjenega elementa so preprečili gasilci iz Mihovcevo-Dravoglavas. Skupna škoda znaša okrog 70.000 dinarjev. Stanovanjska poslopja so rešili le radi tega, ker so zidana in krita z opeko. Vzrok požara še sicer ni dognan, domneva se pa, da je bil podtaknjen od zločinskih roke in so tozadevna poizvedovanja in preiskava že v teku. Je to že 10 večji požar v kratkem času v tem delu Dravskega polja.

zatem v »Glumači« isti zbor pod istim dirigentom neprimerno bolje izkazal.

Velik del odgovornosti pa leži tudi na glavnih pevcih-igralcih. O njihovi krivdi bi lahko trdili le, da ni subjektivna, če predpostavimo, da sta se režiser in dirigent potrudila spraviti iz njih vse, kar sta mogla in so oni sami dali vse najboljšje iz sebe, o čemer ne bi imeli vzroka dvomiti. Kogojeva bi n. pr. kot Santuzza morala biti tista osrednja točka, ki daje dogajanju zagona in vzdržuje njegovo napetost, pa žalibog nima te dramske potence. Ostanje ji torej še pevška stran: pa tudi s te strani nas ni zadovoljila. Če imamo v spominu njeno lepo stvaritev marsikaj v »Kavaleriju z rož«, moramo reči, da je od lanskega leta nazadovala, ker dramsko forsiranje njenim višinam nič ne koristi, ampak le škoduje nižinam. Poleg tega pa se njena predstava dramskega petja ne krije s pevskim idealom te vrste, ker ona posamezne tone tako suje iz grla, da komaj dojamemo najmanjšo frazo v njeni celoti. Gnusova je manjšo vlogo lahkotne in zapeljive Lole pevsko in igralsko prav dobro rešila, Francel kot Turiddu je bil pevsko dober (v tem oziru boljši kot v »Plesu v maskah«, kjer se je potrudil peti prav kulturno, le da je pri tem rad požiral zadnje zloge), škoda le, da sta si bili sprčo njegove šibkosti v kolenih in njegovih nenadnih čustvenih preobratov, kot so se kazali v mimiki in gestah, resnost in smešnost včasih nevarno blizu. Jankov Alfio je bil v igri skoraj prepričljiv za preprostega moža. Spanova kot Lucia pa je ves čas tako neumorno strmela v dirigenta, da je pri tem skoraj pozabila na igro in petje, kakor je že pri maskiranju v garderobi z režiserjem vred pozabila, da mora igrati Turidovo malar in ne njegovo sestro.

Če je bil splošni vtis te opere nezadovoljiv in njen odski nivo sprčo tistega, ki je bil v naši operi že dosežen, nezadosten, se je v sledečih »Glumači« pokazala precejšnja razlika napram »Cavaleriji«. Vzrok temu ni bilo samo to, da je bila ta opera bolj našutirana (dirigent in režiser ista), kar se je poznalo posebno pri zborih, tu je bilo še nekaj drugega, kar je prej manjkalo: svetla osrednja točka, ki dvigne posredno ves nivo s tem, da ptegne vse druge igralske za seboj. To je bila pri »Glumači« brez dvoma Zlata Gjunjenac kot Nedda. Tudi Primožič kot Tonio in Banovec kot Bepo sta svojo nalogo prav dobro rešila. Če bi imel še Marčec malo več svežega in čistega tenorskega glasu in ne bi videl najvišjega igralškega efekta v neki tresočji se krčovitosti, in če bi dal Kolacio svoji vlogi Silvia še v igri več izraznosti, da ne bi bil tako brezbarven in brez krvi na odru, bi ta učinkovita opera dosegla nedvomno še večji uspeh. Posebej moram omeniti, da je orkester pod vodstvom dr. Švara vseskozi prav dobro in lepo rešil svojo nalogo, le da pri »Cavaleriji« ni prišel prav do besede, razen v instrumentalni medigri.

da je njegov boj proti vsem tem sovražnikom tudi surov, kajti drugače bi ne bil uspešen.

Zasluge, ki si jih je Hitler pridobil za Nemčijo, so predvsem te, da je zopet združil vse nasprotujoče si smeri v isti tir (Gleichschaltung), da stoji za njim ves nemški narod tretjega cesarstva in mu ploska po vojaško ustrojenih manifestacijskih zborovanjih, da gre brez ozira na mirovno versajsko pogodbo preko vseh njenih podpisov in določb na pot, ki jo je začrtal in slednjič tudi, da je v Nemčiji podrl tla kominterni. Gotovo ima Hitlerjeva ideja tudi nekaj dobrega na sebi, vendar pa se nobena ideja ne da vzdrževati s silo, če hoče imeti uspeha. To je misel, ki nam jo je dal Bog in po kateri naj človek ve, da je ljubezen do bližnjega več, kakor pa še tako močno v uniformo in disciplino vkovana ideja. Kam bo Hitler privedel Nemčijo, je težko reči, prav pa bi bilo, da bi jo vodil tja, kamor jo je namenil Bog.

Akademsko prvenstvo - mednarodna prireditev

Ljubljana, 10. decembra.

Kakor smo že poročali, organizira letošnje akademsko državno prvenstvo Akademski športni klub Ljubljana, ki je na tekmovalni povabil tudi češke, avstrijske in še druge akademike. Sedaj je prejel prireditelj iz Českoslovaške zagotovilo, da se bodo Českoslovaki tekem udeležili. Na ta način je gotovo, da bo akademsko državno smučarsko prvenstvo mednarodna prireditev in tembolj zanimiva, ker bo ostrejša konkurenca. Posebno privlačno pa bo to prvenstvo, če se ga bodo udeležili tudi Avstrijci, kar je zelo verjetno.

Sokol in katoliška Cerkev

Današnje »Jutro« ima kakor ponavadi veliko važnih razodetij. Nas ne briga drugo, kakor vest njegovega mariborskega dopisnika o šentiljskem morilecu, kjer se zaletava v neka glasila Katoliške akcije — katara so to, ne pove — potem pa še v nas, češ, da smo posebej poudarili pri aretaciji šentiljskega morilca, da se nahajajo zločinci tudi v vrstah viteške organizacije. Ta trditve po samem »Jutrovem« priznanju ni tako presenetljiva, da bi ji bilo treba posvečati toliko modrosti, kot je to storila jutranja izdaja »Slovenskega Narodca«, ki je najstarejši dnevnik v Sloveniji in pomni bolj ali manj krvave zločine v vseh političnih taborih od streljanja trboveljskih delavcev naprej in nazaj. Da smo trditve o zločincih v viteških organizacijah napisali, do tega nas je privedla masševalnost. Saj »Jutro« pomni, s kako naslodo in s kako objektivno škodoželjnostjo ter otipljivo prozornostjo je pisalo ob aretaciji morilca Belcijana v Mengšu, da je vedno hodil v cerkev in da mu je bila zelena kravatna simbol. S tem smo zdaj z »Jutrom« na čistem in naj gleda, da nam ne bo spet dalo pobude za kako iznervavanje. Zanimivejšo kot to pa je »Jutrova« ugotovitev, ki jo je mogoče brati med vrstami, da sta Sokol in katoliška cerkev dve docela različni in najbrž nasprotujoči si tvorbi, ker pravi, da Sokol ni nič bolj odgovoren za ljudi, ki dostikrat nepravilno nosijo njegov znak, kakor pa katoliška cerkev za svoje pripadnike. Na vse zadnje bo pa tudi po zaslugi »Jutra« res imel prav še škof dr. Srebrnič in njegove brošure...

Naročajte „Slov. dom“

Od tu in tam

V vseh banovinah so bile z nedeljskimi volitvami izvršene občinske volitve. V 31 občinah bodo še ponovne. 3762 občin je dobilo nove župane. Vpisanih glasov je bilo 3.391.526, glasovalo jih pa je 2.239.756 ali 66%. V vsej državi je dobila JRZ 2626 občin (69,8%) z 1.374.262 glasovi. Združena opozicija pa 318 občin z 248.137 glasovi. B. HSS 348.092 glasov in zato 507 občin. Ves narod pa je drvel za JNS, ki ji je dal v vsej državi kar 36.108 glasov in 29 občin.

Doslej najdražje zemljišče, odnosno stavbišče, je bilo kupljeno v Zagrebu. »Tivar« je kupil stavbni prostor ob Jelatičevem trgu od žida Wasserthala in mu plačal za 136 kvadratnih metrov kar 4.250.000 dinarjev. To bi se reklo, da je bil kvadratni meter prodan za 31 tisoč 250 dinarjev. »Tivar« bo na novem prostoru zgradil veliko poslovno hišo.

Spretno maskirano trgovsko družbo, ki je trgovala s človeškim blagom, je odkrila zagrebska policija. Trgovci so imeli centralo v Splitu, v Zagrebu pa je bila le »učiteljica« baleta. V časopisju je oglaševala in iskala mladenke za balet. Postavila je tudi starostno mejo od 14—18 let. Policija je takoj postala že na oglašje pozorna, ker je slutila, da se za tem skriva dobro organizirana družba za trgovino z belim blagom. Kmalu je izsledila neko žensko, ki se je vozila iz Splita v Zagreb in se izdajala kot žena nekega novinarja. Policija je izsledila tudi njeno zagrebsko stanovanje v nekem hotelu. Ko je prišla tja, so bila vrata zaklenjena, a za njimi so se čuli glasovi. S silo je odprla vrata in v sobi našla štiri mladenke. Vse so prišle ženski v roke s posredovanjem nekega plačilnega natakarja. Ženska jim je poravnala vse dolgove, dala nekaj denarja ter jim nakupila obleke, ki so potrebne pri nastopanju v baletu. V hotelu jih je zaprla z izgovorom, da mora poiskati njihove roditelje ter od njih dobiti končno veljavno dovoljenje. Policija je prišla tudi to žensko, ki je nazadnje morala priznati, da trguje z dekletki ter jih dobavlja nekemu splitskemu nočnemu lokalu. Dve Zagrebčanki je na ta način že odpremila v Split. Policija je nadaljevala s preiskavo in ugotovila, da je bila ena od teh izročena lastniku splitskega nočnega lokala, ki jo je pa naprej prodal nekemu bogatašu. Ta jo je pa zaklenil v svojem stanovanju za toliko časa, da bi se polegel morebitni hrup v javnosti in zabrisala vsaka sled za dekletom. Policija pa s tem ni odkrila samo te družbe, prišla je na sled še drugim, ki tudi za zagrebske nočne lokale dobavljajo dekleta.

Nemci iz vse države, organizirani v »Švabskem Kulturbundu« se bodo prihodnjo nedeljo sestali v Novem Sadu. Preko 200 organizacij je razpredenih po vsej naši državi. Na glavnem zborovanju jih bodo zastopali delegati.

Že dve leti grade novo železnico od Varaždina do Koprivnice. Ker teče le po ravnam svetu, je proga razmeroma cenena, kajti stroški znašajo za 42 km proge le 50 milj. din. V glavnem bodo s tem skrajšane zveze Podravja. Tako se bo zveza Maribora z Osjeckom, ki je znašala dosedaj 436 km, skrajšala na 317.

Učitelji v okrajih, ki leže večinoma ob Dravi, so zborovali v Varaždinu. Učitelji so ugotovili, da je zanje nastopil sedaj čas, da so varni pred grmadami anonimnih denunciacij, ki so pomenile za učitelje v času JNS vedno težke obdolžitve. Danes tega ni več ter se jemlje v obravnavo le tožba, na katero se je ovađitelj podpisal. Poleg tega imajo učitelji svoje disciplinske sodišče, pred katerim se bo lahko vsak učitelj zagovarjal s svojim braniteljem. Ugotovili so tudi, da je današnja vlada vse učitelje, ki so bili pod JNS odpusteni in premeščeni, premestila nazaj na prvotna mesta, odpustene pa na novo postavila.

Na prvo potovanje po Sredozemskem morju so spustili novo potniški parnik »Plavnik«. Zanj pravijo, da je sedaj najmodernejši potniški parnik naše trgovske mornarice. Kupili so ga v inozemstvu, a v splitskih ladjedelnicah preuredili. Parnik je last družbe »Oceanija«, ki je s tem novim pridobila že deseti parnik.

Izredno je bil podjeten tat koles v okolici Bje-lovara. Dan za dnem so na policijo prihajale prijave o izginitih koles. Prijeli so mnogo grešnikov, vendar ne pravega. Pač pa so pravega zgrabili povsem slučajno, ko se je pripeljal na sejem s kolesom. Policaju je povedal, da je kolo ukradel v Ptuj izpred neke trgovine. Tipali so kosmato vest še dalje, pa so izvlekli iz njega, da je tudi v Mariboru ukradel sedem koles. Podoben plen si je nabral še v drugih krajih Slovenije. Vsega skupaj je v svoji tatinski karijeri nakradel preko sto koles. Zaradi nekaterih tatvin je bil poslan že pred leti za daljši čas za zamrežena okna.

V Denveru v Ameriki je pred nekaj leti umrl Vaso Čuković iz Risna in vse imetje, ki je bilo takrat vredno okrog 600 tisoč dolarjev, zapustil svojemu rodnemu kraju, da sežida moderno bolnišnico in zavetišče za onemogle. Testament sta imela izvršiti dva pokojnikova prijatelja. Toda naša država ni bila zadovoljna z delom teh dveh varuhov in je najela mlado odvetnico, da je začela preiskovati afero. Dosedaj je dognala, da sta ta skrbnika zapravila že skoraj 100 tisoč dolarjev tega denarja, ki je bil namenjen v humane namene. Kdaj se bo preostali denar odposlal v Jugoslavijo in kako bodo odpravili »skrbna« upravitelja, pa bo odločilo ameriško sodišče.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Madjarsko potekajo ugodno in so že izgotovili sezname predmetov, za katere bo treba uvesti kontingente. Razpravljalo se je tudi vprašanje naših ter-jatev na Madjarskem, ki znašajo 90 milj. din. Polovica jih bo izplačanih najbrž v denarju, druga polovica pa z nabavo železniškega materiala in avtomatskih telefonskih central.

Glavne zdravnik v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu je pred nedavnim upravo postavila na izpraznjeno mesto. Izvoljen je bil z enim glasom večine zdravnik iz Daruvara dr. Ljubin. Takoj po izvolitvi pa so se v javnosti pojavili glasovi, ki so izvolitvi odločno nasprotovali. Hoteli so, da bi se za ta natečaj javilo večje število zdravnikov in ne dva, kakor je bilo v tem primeru. Sedaj pa je ministrstvo za socialno politiko zavrnilo potrditev postavitve dr. Ljubina in ponovno razpisalo mesto glavnega zdravnika.

Sneg je zapadel na visoko po vsej Jugoslaviji. Posebno so bili tega deležni kraški kraji, ki leže visoko nad morsko gladino. Ponekod so bili veliki snežni zameti. V Gorskem Kotarju se je med Mrzlo Vodicom in Lepencom nagromadilo kar 7 m snega.

Našička, lesna veleindustrija, je sprejela zahteve delavstva in jim povišala plače. Posredovali so delegati stanovskih organizacij ter odposlanec ban-ske uprave. Svojim železničarjem je »Našička« povišala plače za 16%, ostalemu delavstvu pa od 8 do 16%

Boj za dediščino B. Zaharova

Pred kratkim je umrl sir Basil Zaharov, ki si je znal zaslužiti toliko denarja pri raznih industrijskih podjetjih, ki so Evropo zakladala vedno z novimi moralnimi sredstvi. Komaj pa se je nad njim zgrnila črna prst, že se je pojavilo vse polno ljudi, ki bi bili radi z njim v sorodu, kajti zapustil je Zaharov ni malo. Ta mož, ki je bil tudi nekam skrivnostni, je imel celo v Monte Carlu precej premoženja.

Trije sorodniki iz Carigrada

Na Angleškem nekje živi mož, ki trdi, da je v sorodstvu z umrlim Zaharovim. Seveda mu je to svoje pravilno sorodstvo malo težko dokazati. V Carigradu, v tistem Carigradu, kjer se je rodil nekoč, leta 1850, Zaharov, pa žive njegovi pravi sorodniki v grški mestni četrti Tavra Basil. Tedaj, ko se je rodil ta mož, se tam v Carigradu tudi še ni nikomur sanjalo kaj o častnem naslovu »sir«, najmanj pa to, da si bo ta naslov pridobil Zaharov, Carigradčan. Prvi med njegovimi sorodniki je Aleksander Zaharopoulos, vsaj tako se je izdal. Pred tremi leti, ko je bila že enkrat oznanjena smrt »kralja topov«, se je on javil za sorodnika. Ta vest, da je umrl Zaharov, pa je bila pregodnja, vendar pa si je Zaharopoulos mislil, da ne more škoditi, če se prav že takrat javi kot sorodnik, kajti to bi bilo po njegovem mnenju vendar neke vrste previdnost. S tem je namreč vsaj javnost opozoril na to, da bo on tudi še imel besedo, če le umre Zaharov. Z največjo skrbjo je od tedaj naprej začel zbirati vse dokumente, ki bi bili popoln dokaz, da je on resnični sorodnik Zaharova. Vse to je opravil s tako skrbnostjo, da niso podvomili o tem, za kaj on zbira dokumente. Niti na poslaništvu v Atenah, kjer je izposloval sorodstvo tudi svojima sestrama.

Kje si z mislimi, Aleko?

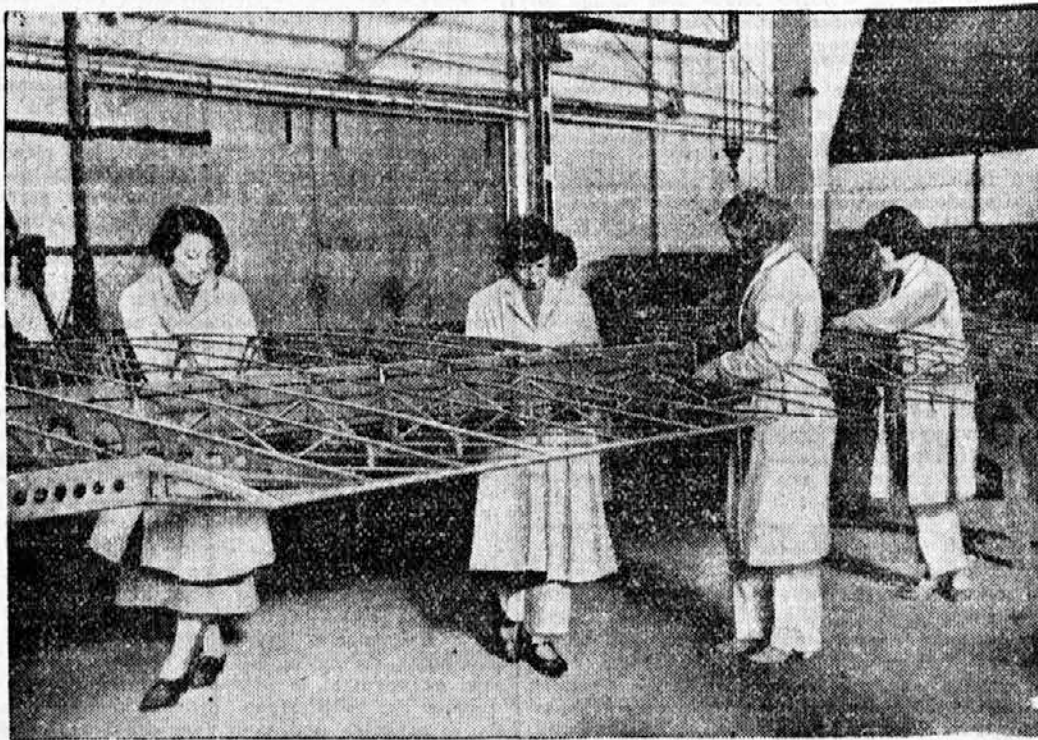
Ko se mu je to posrečilo, ni mislil Aleksander na ničesar drugega več, kakor na to, koliko bo podedoval. Zato tudi ni prav nič varčeval s svojimi premoženjem, kar ga je imel. Bil je sicer že precej v letih, bil pa je z vso skrbnostjo napravljen in se je tudi drugake nosil, kakor se takemu gospodu spodobi.

Sanjal je o milijonskem blagoslovu, ki se je nad njim nenadoma razgrnil z vso svojo vabljujostjo. Pa kaj bi mu kdo zameril, saj o takem »zlatem dežju« sanja še mnogo, mnogo drugih orientalcov. Kadar je sedel v hotelu Tokatlian pri

čaju, so ga njegovi prijatelji in pajdaši kar naprej nadlegovali: »Kje pa si zopet s svojimi mislimi, Aleko? Prav gotovo pri milijonih! Pusti jih, naj gredo, ti pa se veseli nad življenjem. Drži se dobro, ta presneta Vasil te bo morda spravil še v grob...« Prav s temi in podobnimi besedami so ga neprestano nadlegovali njegovi prijatelji, morda tudi zato, ker so vedeli, da same ne bo nikdar doletela ta sreča, da bi kar čez noč potegnili milijone. Vendar pa se je res izpolnilo, kar so govorili ti prijatelji sanjajočemu Aleksandru Zaharovu.

Sestri Melpomeni in Iphigenia

Komaj 12 dni pred smrtjo Basila Zaharova je zbolel nesrečni sanjač Aleksander Zaharov in nenadoma umrl. Pri življenju pa sta ostali še obe njegovi sestri Melpomeni in Iphigenia. To sta dve precej stari ženski že, vsaj tako smemo reči, če pomislimo, da imata že po 70 do 80 let. Kako bosta sedaj napravili ti dve dedinji z milijoni, ve samo Bog. Na vsak način pa seveda pričakujeta, da jih tako rekoč zasujejo težki denarji, obžalujeta pa samo to, da je moral Aleksander umreti prej, kakor Basil. Pripovedujeta pa, kako je Basil takrat, ko še ni bil angleški plemič, v Atenah zaradi

Angležinje grade najmodernejše bombnike.

prevar aretiran in zaprt in da je ponoči nekoč nenadoma umrl. Pripovedujeta tudi, kako je bil pokopan, namreč da v resnici niso pokopali njega, pač pa nekoga drugega, ki je slučajno takrat umrl, in kako so vsi smatrali, da pokopujejo Basila. Pozneje pa so Basila, ki so ga že vsi smatrali za mrlvega, izpustili iz zapora. On da je nato pobegnil iz Aten v London, kjer se je za stalno nastanil.

Sestri pripovedujeta tudi o neki nezakonski hčerki Basila Zaharova, ki mu jo je podarila neka Španjolka. Toda pogovor o tej nezakonski hčerki je pri teh dveh sestrah kaj kmalu pri kraju in je končan s tem, da Zaharov te svoje nezakonske hčerke ni nikdar priznal.

Bolj prefrigana pa se zdi na vsak način Melpomeni. Ta namreč zatrjuje z vso odločnostjo, da tudi njeni bratje Joannis, Manolis in Harambos Prassinov, od katerih dva živita v Carigradu, eden pa v Solunu, nimajo nikake pravice do dediščine, kajti to da je sorodstvo, pridobljeno samo z zakonom. Manolis pa pravi: »Kaj, midve da nista upravičene do dediščine. Ali sta morda bila moj stari oče in mati brat in sestra Vasilja Zaharova! To bomo še videli.« Že pa se je tudi začel prav oster spor in sovraštvo med obema tema ženskama, ki nosita klasična imena na eni strani, na drugi pa rodbino Prassinov. Odvetniki so tudi že kar pripravljeni, saj se bo najbrž izplačalo, če bodo imeli količkaj posla v tem sporu.

Patriarh tudi sorodnik?

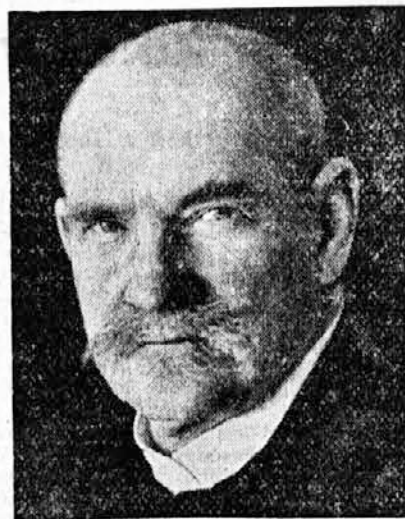
Končno pa ima pri tej zapuščini še nekdo nekaj besede. To je grško-pravoslavni patriarhat ob carigradskem »Zlatem rogu«. Po lepo urejenih vrtovih se sedaj v decembru cveto rože. Med temi rožami se je pred kratkim sprehajal patriarh v spremstvu nekega nemškega časnika. Ko je čas-

nikar omenil patriarhu, da je nekoč dejal sedaj že pokopani patriarh Basil III., da bo po smrti Basila Zaharova dobil patriarhat bogato dediščino tri milijone turških funtov, ni patriarh ničesar drugega odgovoril kot to, da je najboljšje, če se mirno čaka na to.

Sicer ima prav. Drugi pa zopet mislijo drugače. Nikomur pa do danes se menda ni prišlo na misel, da je morda Zaharov napravil tudi kakšen testament. Saj vendar to ni izključeno. Morda je ta testament takšen, da bo prekrizal načrte vsem onim, ki si tako zelo žele, da bi postali kar čez noč bogati. Je že križ, če kdo nima ničesar drugega premissljevati, kakor samo to, kaj bo podedoval.

Klobuk, ki potuje okoli sveta

V ameriškem mestu St. Louisu živi neki Albert Wickey. Kot navadni kolodvorski nosač si je zaslužil svojo pokojnino. Sicer te vrste ljudi, ki si dan za dnem služijo svoj kruh s trdim delom, niso navadno tako srečni, a si tudi ne žele, da bi šla slava o njihovem imenu po svetu. Ta mož iz St. Louisa pa je postal morda bolj slaven, kakor kdo drugi, tudi če ima višji poklic. Njegovo ime je postalo kmalu slavno po vsem svetu, ne morda

Predsednik Finske P. E. Svinhufvud, ki bo 15. decembra praznoval 75. rojstni dan.

mnoho sveta. Tudi kapitan Lehmann se je priporočil zanj, ko bo s Zeppelinom priletel v Evropo. Nato bo napravil klobuk še dolgo pot preko Evrope in Azije čez Tihi ocean do San Francisca, odkoder ga bodo prinesli v njegovo domovino. Ko ga zopet zagleda stari Wickey, bo gotovo še bolj ponosen nanj. Najbrž ga ne bo več dejal na glavo, pač pa ga bo samo še obesil v svojo omaro ali na steno, dokler mu ga ne bodo morda položili z njim vred v grob.

Obvestila

Vozne olajšave za rezervne častnike. Legitimacije za šestkratno enosmerno železniško vožnjo po po lovični ceni v vseh razredih potniških in brzdovlakov se bodo za leto 1937 pričele izdajati že v decembru. Prijave reflektantov s področja ljubljanskega vojnega okrožja naj se dostavijo čimprej podpisaniemu odboru, ki daje vsa potrebna pooblašila. Pismenim vprašanjem je priložiti znanostno odgovor. Ustmena polusnila se dobe od torkih in petkih od pol 18 do pol 19 v pisarni pododborja. Opozorjamo rezervne častnike, da se bodo legitimacije izdajale le do 31. januarja 1937. Udruženje rezervnih častnikov — pododbor Ljubljana. **»Jugoslavci!«** Danes ob 8 zvečer vam bo Miklavž delil darila v Rokodelskem domu. Kdor le more, naj pride; vabljeni prav vsi od najstarejših do najmlajših. **Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani** vabi svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži pogrebnih gostilničarke ge. Klemenčič Eme. Pogreb bo danes v četrtek dne 10. decembra t. l. iz hiše žalosti, Križev trg št. 11 ob pol 4 popoldne na pokopališču k Sv. Križu.

Liubliansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20 uri.

Četrtek, 10. decembra: Florentinski slavniki. — Red B.

Petek, 11. decembra: Ob 15. Za narodov blagor. Dijaška predstava Na obletnico smrti Ivana Cankarja. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Četrtek, 10. decembra: Matija Gubec. Red Četrtek. Petek, 11. decembra: Zaprt.

Sobota, 12. decembra: Cavalleria rusticana, Glumaci. Red A.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo 10 Din

Četrtek, 10. decembra: 12.00 Fimfonije pesnitvo (plošče) — 12.15 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po želji) — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Vesel spored (Radijski orkester) — 18.40 Slovenscina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Ob 10-letnici smrti Nikole Pašića (Šijački iz Bgda) — 19.50 Zab. kotiček: O smrti (prof. J. Miklar) — 20.00 Pevski koncert gđe. Anice Kristanove: Leo Blechove pesmi; vmes koncert Radijskega orkestra — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Koncert na dveh klavirjih (gđeni Boža Šapleja in Silva Hrasovec.)

Drugi programi

Četrtek, 10. decembra, Beograd: 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Zvezunska filharmonija — Zagreb: 20.00 Zvezunska filharmonija — 22.30 Violina — 23.00 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 20.40 Orkestralni koncert — Rim-Bar: 17.15 Komorni koncert — 21.00 Opera »Himelnd« — Praga: 19.35 Pester koncert — 20.50 Simfonični koncert — 21.15 Laska glasba — Varšava: 19.30 Dunajska glasba — 21.00 Poljski skladatelji — 22.00 Operetna glasba — 23.00 Plesne plošče — Berlin-Hamburg: 20.10 Plesni večer.

Sven Elvestad:

21

Zlodej se dolgočasi

Sele pri Trangelu je dobil avto, ga zavzel in v njem razvijal vedno večjo hitrost.

Saj je bilo skoraj nemogoče, slediti mu na vseh njegovih potih. Povsod je moral dati pojasnila ali pa se dogovarjati za sestane. Tako je planil v neki ulici v zapuščen biljardni salon z razdrpanim biljardom, ki je na njem gospodar ravnokar prespal svojo prvo vinjenost. Par minut pozneje je stopil Rist v nek paviljon in se v njem spet navezal na svetovnjaško družbo. Kmalu nato pa je utonil v globoki vinski kleti na Kongens Hytoron, kjer se je človek počutil kakor pred časom obstreljevanja Kopenhagena. Tu je namignil orjaškemu, zavaljenemu človeku, ki je slučajno sedel za neko mizo in se kockal, naj pride k njemu. Pazljivo je poslušal Rista. Od časa do časa je rahlo zažvižgal in s tem pokazal, da je presenečen.

»No?«, je na koncu vprašal Rist.

Drugi pa:

»— tja — ...«, nato je spet rahlo zažvižgal.

»Ampak prišli pa boste?«

»Prišel? Tja...«

Spet je zažvižgal, zdaj ubrano, skoraj priliznjeno, Rist mu je stisnil roko in odšel.

Popoldne si je navsezadnje lahko privoščil malo miru in se prestopil po korzu. Ob vodometu sredi trga je naletel na komandérja, ter ga je vprašal:

»Ali ste prišli skupaj s Stefanom Bredejem?«

»Sem. In vi ste mi ga poslali.«

»Jaz sem mu vas priporočil. Kaj pa ima za bregom? Borza?«

»Ne.«

»Zemljišča? Industrijo?«

»Ne.«

Rist je pomislil in nadaljeval:

»Kupčija na inozemskem denarnem trgu.«

»Ladje ali rudniki?«

»Niti prvo niti drugo. Nekaj popolnoma novega. Neke vrste kupčija z ljudmi.«

Komandér je nevoljno zmajal z glavo.

»Vaši pogovori bodo gotovo vzbudili odmev po javnih prostorih,« je dejal. »Ali ste naše pismo prejeli?«

»Da. Ček, toda niti ene besedice, ki bi razložila.«

»Zelimo, da bi ostalo pri starih prisrčnih zvezah.«

Komandér se je smehljaj in stopil s stopalom na stopnico avtomobila.

»Nekaj mi je ravno prišlo na misel,« pravi Rist. »Komu pa naj vrnem ček? Ali ga lahko vam osebno?«

Komandér je preslišal vprašanje. Tik, predno se je odpeljal, je še dejal:

»Ali že veste, da so prodali poslopje Delniške banke, ki je propadla? V kletih urejajo kegljišče, v pritličju bar, v prejšnjih prostorih ravnateljstva pa restoran z zamorsko godbo. To bo pravi Eldorado za vas.«

Komandér se je poslovil. Rist pa je vstopil v Gustavsonov bar.

»Zdaj pa je že čas,« so ga slišali mrmrati, vojskovodja je bil gotov s svojimi priporočili.

Naročil si je cocktail, znamenko ZSD, to je bila okrajsava čudovitega in na, ki ga je nosil ta edinstveni cocktail:

»Zlodej se dolgočasi.«

Enajsto poglavje.

Nič nenavadnega ni bilo v tem, da je Mephisto zaprl svoj bar v pritličju. To se je večkrat zgodilo, posebno, če se je v zgornjih prostorih začela kaka prireditve, navadno seveda zasebna. Mali restoran je itak bil samo pretveza za vse ono, kar se je dogajalo zgoraj. Tisti večer torej je bilo na vratih zapisano:

»Zaprto zaradi prezidave. Vhod v klub-ske prostore na desno.«

In zgoraj v klubu ni mogel človek nič nenavadnega videti. Četudi je bila že pozna ura, okrog desete zvečer, sta bila komaj še dva gosta, prvi je že skoraj čisto utonil v Gerdini materinskosti, drugi pa je sedel sam zase in

zvrčal žganje kozarček za kozarčkom; toda to ni napravilo nanj nikakega posebnega vtisa, postal je le še bolj razdražen in razburjen. Sele ko se je malo izprehodil na hodniku, se je vrnil pomirjen in srečen, toda v njegovih očeh je žarel sijaj morfija. Taki ljudje v teh prostorih niso bili redki. Gerda ga je bežno pogledala in zavzdihnila

Gerda je vezla. Ostala dekleta v baru so si namenjavale doze za puder in zrcala ter se v prepirih obmetavala z neumniciami. Gerda jih je od časa do časa pogledovala in zopet zavzdihnila, bila je vzvišena nad takimi zadevami.

Počasi se nakapali še drugi redki gostje. Med njimi je bil tudi človek iz vinske kleti na Kongens Hytarou, tisti, ki je redko govoril, pa zato pogostejše požvižgaval. Obleden je bil v smoking, ki je bil tako neizmerno velik, da se je zdelo, kakor da hodi v potapljaški obleki. Vsedel se je v nizki klubski fotelj in ga popolnoma izpolnil. In ko je tonil v fotelju, je v možu spet žvižgalo, kakor kaka varnostna zaklopka, in ta signal je privabil natakario. Redkobesedni mož je izpregovoril le besedico »dvojni«, kar je pomenilo dvojni whisky. Sele takrat, ko ga je izpil v enem samem dušku, je pogledal okrog sebe. Pogled se mu je ustavil tudi na dekletih za barsko mizo, tedaj je v drugo zažvižgal, toda ta žvižg je bil nečnejši, bil je tih kakor flauta.